

De 's-Heerenbroeker

13e Jaargang nummer 1

Maart 2011

Voorwoord...

Voor u ligt de 49e editie van de 's-Heerenbroeker, de eerste uitgave van 2011. Met in deze uitgave aandacht voor de hooibergen op het dorp, een kennismaking met de familie Van Mill, een vereniging aan het woord, een terugblik op het verleden en nog veel meer..

Veel leesplezier, de redactie

Nieuwe 's-Heerenbroekers - familie Van Mill

Sinds augustus 2009 is het huis van de familie Van de Stouwe-Bonsveld aan de Zwolseweg weer bewoond en het wordt hoog tijd om eens kennis te maken met de familie Van Mill.

Jolanda en Guus komen oorspronkelijk allebei uit het westen, zij uit Beverwijk en hij uit Gorkum. Ze verstaan ons dialect wel goed omdat ze een aantal jaren in Hardenberg hebben gewoond.

Jolanda heeft een moeilijke tijd doorgemaakt toen haar eerste man na een ziekbed van drie dagen stierf en ze alleen voor haar vier kinderen moest zorgen. Guus zijn vrouw was vier maanden ziek geweest toen ze overleed en hij achterbleef met ook vier kinderen. Toen ze besloten samen te trouwen, zochten ze een woning die groot genoeg was voor een flink gezin. De voormalige bakkerij/winkel/woonhuis was het perfecte huis met voor ieder kind een eigen kamer. De twee oudsten bleven op zichzelf wonen.

Onbekend als het echtpaar Van Mill was met het goede basisonderwijs in 's-Heerenbroek hebben ze al hun kinderen, van acht tot achttien jaar, ingeschreven bij een gereformeerde school in Zwolle. Omdat de jeugd al veel veranderingen mee heeft moeten maken leek het de ouders beter om de kinderen op die school te laten.

Groot was hun vreugde toen vorig jaar april Luuk en Daan werden geboren, die als twee druppels water op elkaar lijken. De bedoeling is dat de tweeling, als ze vier jaar worden, wel naar de "Prinses Julianaschool" gaan.

Jolanda heeft haar handen meer dan vol aan haar gezin, maar vindt het fijn om één dag in de week te werken in Zwolle als ambtelijk secretaris bij de OR. van de gehandicaptenzorg Stichting Sprank. Door de verhuizing van Hardenberg naar 's-Heerenbroek was Guus zijn baan kwijt, maar hij kon weer aan het werk bij autobedrijf Schouten in Westenholtte.

De familie Van Mill woont met veel plezier in ons dorp, met Zwolle en Stadshagen, waar ze naar de kerk gaan, op korte afstand. De omgeving vinden ze prachtig, de buren vriendelijk en de IJssel is alle dagen weer mooi en anders en rustgevend. Twee jongens zijn hier lid van de voetbalclub. Alleen de tuin moet nog op orde gebracht worden, maar met zo veel tuinenkennis in de buurt zal dat helemaal goed komen. Bestaat er nog burenplicht bij De Kroon?

Oude foto's

Zo nu en dan is er deze rubriek. Dit keer een bijzondere opname, gekregen van Jannie Pelleboer-Huizinga van een bevestiging tot lidmaat van de Ned. Herv. Kerk op Palmzondag 1946. Volgende week, 28 maart, op Palmzondag precies 65 jaar geleden, werden er in de kerk te Zalk twaalf lidmaten bevestigd uit 's-Heerenbroek. Predikant was P.J.D. van Malsum. Er waren twee vrijgezellen bij, de rest bestond uit stellen.

Van links naar rechts: Dirk Bos, Dikky Kamerman en Marten Klein, Gerritdina van Dijk en Daan Bruins, Mina Dillen en Klaas Kolk, Klaasje Huizinga en Henk Schuurhuis, Gé Westerhof, Jan Verweij en Jan Pelleboer.

Bij de aannemingsavond ging Jan Pelleboer op de fiets door de gang in de pastorie, boven op een matje remde Jan, maar hij schoof tot grote hilariteit van iedereen met fiets en al door de marmeren gang. Marten Klein kan nog met smaak vertellen over de humor van Jan.

Hooibergen

In geen enkel "rietland" vindt men zo veel rietgedekte bijgebouwen als in Nederland. Van oudsher is het meest bekende rietgedekte bijgebouw: de hooiberg.

Iedereen kent de hooiberg. Maar niemand schenkt aandacht aan het ding. Ze staan er gewoon. Bijna niemand realiseert zich dat ze een indrukwekkende geschiedenis kennen. En een heel bijzondere

bouw en werking. Helaas dreigen ze langzaam uit het landschap te verdwijnen. De hooiberg kent een opkomst en ontwikkeling die teruggaat tot de prehistorie. Vanaf 1960 ongeveer verloren ze in groten getale hun functie. Ze gingen het vuur in of naar de sloop. Dat geldt voor de oude houten hooiberg, maar zo langzamerhand ook al voor de ijzeren berg.

Een hooiberg, kapberg of paalschuur is een vrijstaand, agrarisch bouwwerk en dient als opslagplaats van graan (zaadberg), stro of hooi (hooiberg). Hij bestaat uit meerdere palen, 1 tot 7, en een dak dat langs de palen op en neer kan bewegen. De oude hooiberg bestaat uit vier tot zes houten palen (roeden) en een rieten dak. Er zijn meerdere bouwtypes. Hooi en cultuur kennen een lange traditie.

Tijdens de prehistorie ging de rondtrekkende jagende mens geleidelijk aan zich ook op landbouw en veeteelt toeleggen. Met de zorg voor het vee en het oogsten van hooi en granen riep dit de vraag op hoe de oogst te bewaren. Regen en wind, schimmel en rot, en ook brand, zijn immers geduchte vijanden. Droge opslag realiseer je niet zomaar. Over de hele wereld leidde deze vraag tot eigenzinnige oplossingen. Zo sloegen de indianen hooi op in gaten in de grond! Er zijn aanwijzingen dat de noodzaak tot droge opslag in Europa al in de prehistorie leidde tot onder meer het bouwen van hooibergen bij de boerderij.

Langzaam evolueerde daarna de opslagwijze. Een herkenbare opslagwijze, vooral van hooi in hooibergen, ontwikkelde zich in ieder geval in het westelijk Europees

gebied. Op schilderijen zijn ze vanaf de 14e eeuw te zien. Informatie over de beweegbaarheid van die daken komt er dan ook. Het meest opmerkelijke was dat er geen spijker aan te pas hoefde te komen. Het dak was van riet of stro; steunend op een samenstel van ontschorste boomstammen en bij elkaar gehouden door pen-gat verbindingen, wilgentenen of hazelaartakken. We noemen het hooibergen, maar er zijn ook bergen waarin koren of andere producten werden opgeslagen. De benaming roedenberg zou daarom beter zijn. Rond 1930 kreeg de houten hooiberg concurrentie. Zo werd de “moderne” berg geïntroduceerd. De staanders werden van beton of van staal. Het dak werd gemaakt van gezaagde planken en voorzien van golfijzer. Alles werd aan elkaar getimmerd. Een veel eenvoudiger en stijve constructie. Het dak werd beweegbaar gemaakt met katrollen en lieren.

Elders in Europa, maar ook in Nederland, kwam de houten kap- of veldschuur opzetten. Een handig gebouw, waar de moderne agrarische machines in pasten die toen hun intrede gingen doen. En waar op de erboven liggende open zolder, beschermd door een grote kap, het hooi kon worden opgeslagen. Die schuur kwam vaak op de plaats van

de hooiberg die daarvoor moest verdwijnen. Vooral de moderne berg vaagde in enkele decennia in grote delen van ons land de ouderwetse houten hooiberg weg. Met de komst van nog andere opslagmethodes (o.a. inkuilen) nam het nut van de houten hooiberg nog verder af. In de jaren zestig tot negentig van de vorige eeuw verdwenen dan ook heel wat ouderwetse hooibergen, zonder dat iemand zich daar druk om maakte. Maar langzamerhand ging men zich hier en daar realiseren dat het agrarisch erfgoed geweld werd aangedaan door het rigoureuze verwijderen van vaak heel fraai in het landschap passende hooibergen.

Mede als gevolg van de dreigende teloorgang is studie op gang gekomen naar de historie, de constructie en de werking van de hooiberg. Daardoor kwamen interessante feiten naar boven in de schilderkunst, in de poëzie en de architectuur. Hooi en de hooiberg oefenen magische krachten uit. Ook op kunstenaars. En het zijn niet de minste kunstenaars welke zich bezighielden met hooi! De serie 'hooimijten' van Monet bijvoorbeeld telt meer dan tweeëndertig doeken.

Anno 2011 doen hooibergen dienst als: opslag van tuinmeubelen, tuingereedschappen, hardhout,

wasdroogplaats, carport, of zelfs als zomerhuis, de mogelijkheden zijn net als vroeger eindeloos.

Enkele leden van het DOP (dorps ontwikkelings plan): Gea Schuurman, Johan Kragt en Hans Deinum, hebben het afgelopen jaar de hooibergen in 's-Heerenbroek bekeken en in kaart gebracht. Voor het opknappen van deze hooibergen is subsidie aangevraagd en gelukkig beseft men bij de provincie Overijssel dat deze streekeigen gebouwen behouden moeten blijven. Blij waren wij dan ook dat de aangevraagde subsidie is toegekend en er binnenkort al begonnen kan worden met het opknappen van een aantal hooibergen.

Mede door de inzet van de DOP-medewerkers en de eigenaren van de hooibergen hopen wij in de toekomst nog veel van deze prachtige, karakteristieke hooibergen in ons dorp te kunnen genieten en ze te behouden voor ons nageslacht.

Hans Deinum

Van eigen erf

In de eerste plaats een rectificatie ons aangereikt door dochter Tonnie van broer Dries uit Amersfoort. Haar opa was 1 mei 1939 aan een hartstilstand overleden bij het wegbrengen van de koeien. (Wijlen Dirk Bos heeft mij verteld dat hij de overledene op een boerenwagen heeft opgehaald.) De broers Gait Jan en Dries hebben het contract van de gemeente IJsselmuiden tot 1 mei 1940 volgemaakt en zijn ook op dezelfde datum met hun moeder verhuisd (net voor de Tweede Wereldoorlog) naar Schoolsteeg 1. Een foto van het interieur van de woonkamer. Van links naar rechts: Gerrit Jan van Dijk, Tonnie van Dijk (dochter van broer Dries) haar moeder Roelofje van Dijk-Holsappel, zoon Jan van Dijk en zijn vrouw.

U ziet hier rechts afgebeeld één van de schilderijtjes met als opschrift: Wie in zijn eigen tuintje wiedt, ziet het onkruid van een ander niet. Foto 3 (volgende pagina): drie 's-Heerenbroeker jongelui bij de goedgevulde hooiberg; van links naar rechts: Evert Schaapman, Jan Wennemers, en Wim Koersen op de achtergrond voor de boerderij waar ondergetekende woonde, staande naast het bankje waar

Gaidiene vaak op zat. Het was een vrouw met zeer rake opmerkingen. Buurman Henk Eijlander maakte een uitbouw ter vergroting van de keuken, ze merkte op: "Wat moet dat met zo'n bloedzweer." Mij is persoonlijk overkomen, tijdens het klaarzetten van de melkbussen aan de weg voor de melkrijder Jan Klein, dat ds. Holwerda langsliep zonder iets te zeggen. Ik riep tegen Gaidiene die op het bankje zat: "Ie maagt oe dominee wel es leer'n praot'n." Ze riep terugge: "Dan kanne iederiene wel wat zeg'n!" Het waren altijd heel goede burenen, als er een koe moest kalveren en we hulp nodig hadden, hoefden we maar aan het slaapkamerraam te kloppen en Gait Jan kwam helpen. Ook later, in de tijd nadat moeder was overleden, kreeg hij nogal eens bezoek van buurman Visser, die vaak op hoge benen naar huis liep doordat hij te veel alcohol had genuttigd. Dat kwam omdat Gait Jan nooit koffiezette. Hij zei: "Daor stiet et glas en daor de flesse, ie redt oe zelf mar." Wat mij ook weleens is overkomen. Mooie herinneringen aan de fam. Van Dijk.

Groet, Wim Koersen

P.S. Even een oorlogsherinnering. Op 9 april 1944, Paaszondag (nu 67 jaar geleden), kwamen brandbommen neer in 's-Heerenbroek. Bij de fam. Van Dijk begon het rieten dak te branden, wat men met zand heeft geblust. De boerderij van Hendrik Selles is toen afgebrand.

Fietsen fietsen

Het is gezond om te bewegen.....daarom gaan wij fietsen. Elke maandagavond vertrekken wij om 19:00 uur bij de Kandelaar. De eerste avond is maandag 4 april. Opgave is niet nodig, iedereen is welkom.

Inlichtingen: Wilma Knol - 038 355 7262

Jenny van Gerner - 038 355 7254

Madelieven
hartendieven
'k vlecht u tot een
krans ineen.
Om te tooien
mijne mooien
kleindochters, zo heeft
er geen.

Schitteroogjes
onder boogjes
noden tot een
schaterlach.
Trappelbeentjes,
twintig teentjes
waar ge zó in
bijten mag.

Kleine keindjes
cherubijntjes
beî uw moeders
hartendief.
Zoete wichtjes
vergezichtjes
'k kan slechts staam'len:
"k Heb u lief!"

Uit: Dorien de Ruiters In vlindervlucht

40 jaar ijsclubbestuurder

Bestuurslid Klaas van der Wal van de ijsclub 's-Heerenbroek – Veecatzen. De families Van der Wal zijn rasbestuurders en hebben ook een zeer lange traditie wat de ijsclub betreft, want secretaris (opa) Klaas van der Wal had in 1942 (notulen van die jaren) een naschrift: Alle dagen was het striemend koud, het bestuur moest in deze barre omstandigheden zijn werk doen, terwijl we van het publiek konden zeggen dat het schitterde door afwezigheid. Ook in dit naschrift een passage over de jeugd van 1942:

te klein voor tafellaken en te groot voor servet. Opa Klaas was getrouwd met Jentje Holtland en ze zijn toen gaan boeren op haar ouderlijk huis. Zeer snel bleek dat het uitzonderlijke bestuurders waren, want na het echech in 1934 van de zuivelfabriek (bijna failliet; zie de eerder geschreven acht artikelen over de zuivelfabriek) werd opa Klaas tot voorzitter benoemd om te gaan puinruimen. Bij zijn afscheid werd hij door de toenmalige directeur Henk Boer geroemd om zijn bestuurlijke kwaliteiten. Drie generaties Van der Wal in het bestuur, en ook nog zeer actieve. Bij de laatste KNSB-ledenvergadering werd secretaris Klaas van der Wal de zilveren KNSB-bokaal overhandigd. Bij de ledenvergadering

van de ijsclub werd hem een prachtig herinneringsbord overhandigd. Een koninklijke onderscheiding zou misschien ook op zijn plaats geweest zijn.

Onze hartelijke gelukwensen en veel respect van onze kant! Namens de redactie, W. Koersen

Vereniging aan het woord

Sportieve dorpsgenoten,
Ons is gevraagd om onze vereniging eens nader aan u voor te stellen. Hier maken we uiteraard graag gebruik van. We zijn een enthousiaste en groeiende vereniging. Momenteel bestaat onze vereniging uit

een twintigtal leden verdeeld over vier competitie spelende teams. In de najaarscompetitie hopen we met vijf teams, meer mag natuurlijk ook, te gaan spelen. De wedstrijdkleding is ter beschikking gesteld door onze sponsor AB Oost.

Op de dinsdagavond spelen deze teams hun thuiswedstrijden twee aan twee. Er blijft dus voldoende ruimte/tafels over voor de overige leden om te oefenen/trainen. De uitwedstrijden zijn mogelijk op andere dagen, afhankelijk van op welke avond de verenigingen thuis spelen. Ook aan de gezelligheid wordt ruim aandacht besteed, het kan dus af en toe wel een beetje laat worden, maar daar ben je zelf verantwoordelijk voor. (De deur van "De Kandelaar" gaat niet op slot, je kunt dus weg wanneer je wilt.)

Mocht je eens willen komen kijken of een balletje mee willen slaan dan ben je op de dinsdagavond vanaf 19.45 uur welkom in "De Kandelaar".

Verder kun je uiteraard ook eerst eens een kijkje nemen op onze website: www.ttvshereenbroek.nl hier vind je ook de competitieprogramma's, uitslagen, standen en persoonlijke resultaten van de teams.

Hopelijk tot ziens in "De Kandelaar"
Tafeltennisvereniging 's-Heerenbroek

In de nieuwe rubriek "Vereniging aan het woord" willen wij de verenigingen in 's-Heerenbroek de mogelijkheid geven zich te presenteren. In elke uitgave kan een andere vereniging een artikel schrijven. Verenigingen zullen door de redactie benaderd worden, maar een reactie vanuit de vereniging mag natuurlijk ook.

Teder onthult de lente
wat zij, diepverborgen,
bewaakte tijdens
lange, koude nachten.
En brengt mij op een zachte,
stille morgen
de kleuren waarop ik verlangend
wachtte.

Uit: Dorien de Ruiters Adempauze

40-jarig jubileum

Op zaterdag 16 juli 2011 viert Gymvereniging 's-Heerenbroek haar 40-jarig jubileum. We willen u bij deze alvast van harte uitnodigen om deze feestelijke avond bij te wonen!

Terugkijkend op de afgelopen jaren zijn we nog op zoek naar leuke anekdotes, foto's (vooral van vele jaren terug) en ook nog naar het bekende blauwe turnpakje (met het witte rokje) wat toen werd gedragen. Wilt u voor ons eens op zolder rond kijken of uw kinderen vragen of ze ons daaraan kunnen helpen?

Tenslotte, heeft er nog iemand filmmateriaal van de uitvoering van 2007 en 2009?

Voor reacties of informatie kunt u terecht bij:
Gerda Mijnheer (andregerda@home.nl, tel. 3557149)
Gerona Bastiaan (hbastiaan@home.nl, tel. 3556815)

Alvast onze hartelijke dank.

Wijkplatformbijeenkomst

Tweemaal per jaar organiseert de gemeente Kampen voor haar inwoners een wijkplatformbijeenkomst. Met de wijkplatformbijeenkomsten wil de gemeente Kampen contact houden met haar inwoners, met als doel de leefbaarheid in haar wijken en kernen te vergroten. Vanuit de gemeente wordt de bijeenkomst bijgewoond door de wijkwethouder en de wijkcoördinator. Tevens is Jan Veenstra, de wijkagent van o.a. 's-Heerenbroek, aanwezig. Zij zijn aanwezig om het laatste wijknieuws vanuit de gemeente en de politie te melden.

In het voorjaar vindt de eerste wijkplatformbijeenkomst plaats. Op deze avond wordt er een rondgang gemaakt langs de knelpunten in het dorp. De knelpunten zijn door de bewoners zelf aangegeven en kunnen worden toegelicht. Naast de al aangemelde knelpunten is er de mogelijkheid om nog nieuwe zaken aan te geven. Alle meldingen vanuit de wijkplatformbijeenkomsten worden behandeld door de gemeente. De kleine zaken worden binnen zes weken na de laatste bijeenkomst afgehandeld. Voor grotere problemen wordt gekeken wat precies het probleem is en of er budget beschikbaar is om het aan te pakken.

De tweede bijeenkomst vindt plaats in het najaar. Tijdens de bijeenkomst worden de meldingen uit de wijkschouw besproken en is er wederom de mogelijkheid om nieuwe knelpunten en/of ideeën te melden. In de achterliggende jaren zijn de bijeenkomsten goed bezocht door een aantal van onze dorpsgenoten. Zij hebben al diverse punten ingebracht welke zijn opgepakt door de gemeente. Zo is bij de trap aan de dijk een leuning gekomen, is de beplanting van de rijbaanscheiding in de Bisschopswetering aangepakt en is het Veerpad opnieuw geasfalteerd. Een van de grotere projecten die zijn oorsprong vond op de wijkschouw, is de herinrichting van de J.W. van Lenthestraat.

Van beide bijeenkomsten worden verslagen gemaakt welke zijn terug te vinden op de website van de gemeente (<http://www.kampen.nl/wijkbeheer/heerenbroekmastenbroek>).

Aan alle bewoners dus de oproep om goed te kijken of er verbeterpunten zijn in uw omgeving en kom in ieder geval naar de wijkplatformbijeenkomsten om uw stem te laten horen.

De wijkplatformbijeenkomsten vinden in 2011 plaats op **18 april en 3 oktober**.

Verkiezingen

Voor de Provinciale Statenverkiezingen op 2 maart 2011 noteerde het stembureau "de Kandelaar" een heel goede opkomst. Ver boven het landelijk gemiddelde nam hier 77% van de stemgerechtigden de moeite om naar de stembus te komen.

De allerjongste stemmer van 's-Heerenbroek, Stefan van Ittersum, deze dag 18 jaar geworden, kwam ook zijn stem uitbrengen, en, nog belangrijker voor hem, hij kan beginnen met autorijles!! Trakteren deed burgemeester Koelewijn, hij bracht vulkoeken mee voor de leden van het stembureau, gekocht bij het Theehuis Zalkerveer. Belangstellend kwam hij informeren naar de stand van zaken in 's-Heerenbroek en hij gaf een compliment over de vernieuwde ingang van de Kandelaar, welke nog veel mooier wordt als de beplanting aangebracht is.

Men kan op veel manieren met de stempas naar het bureau komen, Jan Zonnenberg had het document onder zijn pet vervoerd. Een andere dorpsbewoner was zo kwaad dat hij zich moest legitimeren dat hij ter plekke zijn stempas verscheurde en de snippers op het bureau gooide... Dit is ook democratie: je komt wel of je komt niet, of je gebruikt de stempas op deze manier, resultaat van deze actie is echter nihil want zijn stem is verloren gegaan.

CDA	207	GroenLinks	14
ChristenUnie	94	SP	13
VVD	34	PvdA	10
PVV	22	PvdD	4
SGP	22	50plus	3
D66	16	Solidara	2

Ooievaar gespot!

Vorig jaar deden wij in de 's-Heerenbroeker een oproep voor het spotten van de ooievaars. Elk jaar bewoont een paartje seizoensgasten het ooievaarsnest bij de familie Selles achter in het land. Inmiddels zijn de ooievaars weer terug in de IJsseldelta en hebben ze het nest weer in gebruik genomen.

De eerste melding over de ooievaar kwam binnen op 9 februari. Hermien de Leeuw had de ooievaar gespot op het nest en heeft het gemeld bij een van onze redactieleden. In allerijl is er een fotograaf op af gestuurd die de ooievaar op de gevoelige plaat heeft vastgelegd.

Evenementenkalender

Vrijdag 10 juni 2011

Polderrock in de Mastenbroeker polder. Met optredens van o.a. Rainbow in the Dark, B.Z.A. en Ol'deezer.

dinsdag 5 t/m zondag 10 juli 2011

“Oranjevereniging 's-Heerenbroek” : Diverse feestelijke activiteiten tijdens deze periode, in verband met het 75 jarig bestaan van de vereniging.

zaterdag 16 juli 2011

“Gymnastiekvereniging 's-Heerenbroek”: Jubileum Uitvoering.

Neem voor een vermelding op de evenementenkalender contact op met:
Alex Kroeze | mail@adkroeze.nl | 06 22 082 796

Redactie:

Cre de Groot
Anita Koersen
Wim Koersen
Alex Kroeze
Dorien Smit
Ad Swier

Gast schrijvers:

Hans Deinum & Jan Bos

Colofon:

De 's-Heerenbroeker verschijnt eens per kwartaal.
Volgende uitgave juni 2011

Copy voor volgende uitgave kunnen digitaal worden verzonden naar:
mail@adkroeze.nl

Omslag: Zicht op IJsseldijk door Cre de Groot